

hmeljar

GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o. j. v ŽALCU

Leto III. Štev. 5
ŽALEC, MAJ 1948

Volk gre, volk gre . . .

Pod tem naslovom smo čitali otroci zgodbo o pastirju Janezku, ki je pasel vaške ovce v rebri nad vasjo. Dolgčas mu je bilo, pa mu pade na misel, kaj bi bilo, če bi zakričal na ves glas, nastavivši roke v trobec: »Volk gre, volk gre!«

Nekaj dni se je igral s to mislijo, pa so se mu neko popoldne usta kar sama zadrila: »Volk gre, volk gre!« Za ovce zaskrbljeni vaščani so drli v eni sapi v reber, oboroživši se s sekirami, vilami in krampi. Kar je pač kdo najbliže popadel, je pa vrgel na ramo.

Ko so prihrumeli do črede, je preplašeni Janezek v zadregi jecljal, da je videl volka tam za lesom, kako se je prihuljen plazil. Vaščani so mu verjeli. Kaj mu ne bi! Dokler so volkovi na svetu, je vedno možno, da pride kateri od kod. Zato so kmetje skrbno pretaknili ves hrib, toda — hvala bogu ali vrag vedi — volka nikjer.

V pest se je smejal Janezek lahkovernim kmetom. Pa so pretekli tedni in je Janezka spet zarsbel jezik. Ko so bili vaščani sredi najhujšega na polju, se je spet razlegel obupni klic: »Volk gre, volk gre!«

Spet so kmetje dirkali zaman v hrib: volka ni bilo nikjer. Še dvakrat, trikrat so nasedli kmetje Janezkovim šalam, potem pa mu niso več verjeli, češ, ne boš nas ne, poba, za nos vlekel.

Pa pride nekega dne zares zlakani volk iz hoste, plane v čredo in odnese najlepšo ovco. Ves trd od straha je Janezek komaj zlezal na drevo in pričel kričati: »Volk, volk, volk . . .«

Vaščani so se mu skraja smejali, ko pa le ni nehal vpiti, so se močje razsrdili, pograbili batine in jo mahnil v reber, da pošteno izprašijo negodnemu Janezku hlače in mu za trajen spomin dobro predelajo tisto, kar je v njih.

Široko pa so odprli usta, ko so videli, da to pot pa le ni bila gola šala, kot so to doslej vedno mislili. Ker niso bili dovolj oboroženi, si še v gozd niso upali, in jim je volk srečno odnesel pete.

Vsa leta od 1936, ko je napravila peronospora prvič tudi v goldingovih nasadih, ki jih niso hmeljarji opršili, veliko škodo, vse od tedaj, posebno pa zadnja tri sušna leta, ni bilo hujših nastopov te bolezni. Zato se zdimo površnemu opazovalcu v naših pozivih k pršenju že kaj podobni Janezku iz gornje zgodbe. Pаметen hmeljar pa ve, da je peronospora tu in čaka le na ugodne vremenske prilike, da plane v naša hmeljišča in nam ugrabi velik del tiste odlike, ki je odprla vsa svetovna vrata našemu hmelju, ki se ji pravi kvaliteta. Če te ne bomo imeli, lahko kar opustimo hmeljarjenje. Povsem napačno postavljajo zato tisti nedopovedni združniki, ko pravijo: »Res bom imel slabše blago, če ne bom pršil. Naporno delo je to in zato slabo plačano s tisto malo razliko v ceni.« Ne tako, dragi tovariši! Kam bi pa prišli, če bi vsi tako ravnali! Res, razlika v ceni prvih treh vrst ni kdovekaj znatna, toda pomisliti moraš, da dobro blago tudi slabemu pomaga do prodaje; če bi bilo pa blago po večini slabo, pa ni kristuša, ki bi mu pomagal do cene.

Pa ne samo ti trgovski vidiki so važni za našo hmeljarsko skupnost. Koristi pršenja proti peronospori imajo za hmeljarje še veliko korist glede množine pridelka. Številni poizkusi v vseh hmeljskih okoliših so jasno pokazali, da vpliva pršenje z bakrovimi preparati znatno na povečanje pridelka. Sodimo, da ne bo nobenega hmeljarja, ki bi si ne hotel s tem pršenjem ohraniti kakovosti in povečati količino pridelka.

Pršenje proti peronospori ni podobno škropljenju proti ušem ali rdečemu pajku. Tu odženeš ali zatreš škodljivca, ki se je že pojavil, pršenje proti peronospori pa preprečuje nastop te bolezni in ni nobenega sredstva, ki bi moglo ozdraviti rastline, ki jih je peronospora že napadla. Pršenje proti peronospori pa je ceneno zavarovanje, da ta bolezen ne nastopi.

Ne imejmo zato pomislekov, temveč storimo svojo dolžnost. Čim doseže rastlina meter višine, jo skrbno opršimo s pravim škropivom. Nekateri hmeljarji dajejo prednost galični brozgi, dočim se drugi zaradi enostavnosti vedno bolj poslužujejo bakrenega apna. Pri tem se moramo držati dveh važnih načel. Prvič, da pravilno pripravimo škropivo in drugič, da škropimo pravilno in o pravem času.

Za vsako sredstvo, ki ga uporabljamo za pršenje, imamo tudi natančno navodilo, kako ga moramo mešati. Tega navodila se moramo prav do črke držati, ker drugače vse početje ne bo nič pomagalo, če bo preslabo, ali pa bo celo škodovalo, če bo premočno. Priprava večine sredstev za škropljenje je zelo enostavna. Na določeno množino vode raztopimo določeno množino dotičnega sredstva in škropivo je gotovo. Pač pa je priprava galične brozge bolj zamotana, zato bo prav, da navodilo ponovimo. Pravilno jo namreč zmešamo takole:

Za 100 litrov škropiva pripravimo v sodu 100 litrov vode. V drugi posodici pa raztopimo v cunjo zaviti 1 kg galice, v tretji pa 1 kg živega ali 2 kg ugašenega apna. Nato vlivamo iz druge in tretje posode hkrati v tankih curkih obe tekočini v prvo posodo z vodo. Mešanico preizkusimo še z lakmusovim papirjem: če postane moder, je mešanica dobra, če je pa rdeč ali vijoličast, pa je treba še dolivati apnene raztopine, dokler trak ne pomodri.

Kakor je to navodilo enostavno, je vendar naprava pravilne brozge vedno kočljiva stvar. Če namreč pri-mešaš premalo apna, bo škropivo osmodilo rastlino. Če pa dodaš preveč apna, kar iz nepravilne pazljivosti pogosto grešijo naši hmeljarji, pa škropivo kaj malo ali prav nič ne pomaga. Zato se je splošno uvedla v hmeljarstvu uporaba bakrenega apna, katerega se enostavno zameša 1 kg na 100 litrov vode, in škropivo je gotovo. Prednost bakrenega apna je tudi v tem, da se dalje časa drži, raztopino galice moramo pa najpozneje v 24 urah porabiti.

Ena izmed glavnih zapovedi pri oprševanju je ta, da tekočine ne smeš polivati po rastlinah, temveč jih v pravilni razdalji zamegliti s škropivom, da sede

na liste kakor tanka megla. Zlasti važno pa je, da zadenemo predvsem spodnje plati listov, kjer se vse dajo trosi peronospore. Zlasti pri prvem pršenju moramo to posebno upoštevati, da nam ne bo potem kljub našemu trudu zlezla peronospora po rastlini navzgor. Pa še eno je treba vedno poudarjati: **Ne škropite v najhujši sončni pripeki!**

Nov duh v češkoslovenskem hmeljarstvu

Z uvedbo nove ljudske demokracije na Češkoslovaškem se je tudi v tamošnjem hmeljarstvu marsikaj izpremenilo. Na zahtevo širokih ljudskih množic so odpravili dotlej še vedno obstoječo privatno trgovino s hmeljem in se tako dokončno iznebili nepotrebnih posrednikov, ki so dobro živeli na račun hmeljarjev. Preuredili so hmeljarske organizacije tako, da pridejo zdaj do besede mali in srednji pridelovalci in se neha komanda maloštevilne gospode, ki je doslej oblačila in vedrila v tej za ljudsko skupnost tako važni gospodarski panogi, ki vrže letno državi za nad 1 milijardo češkoslovaških kron tujih deviz.

Pod naslovom »Naše naloge« piše v »Češkem chmeljaču« Bohumil Pracny sledeče: »Naše češkoslovaško hmeljarstvo je zares zelo važna panoga kmetijske rastlinske produkcije. Tega se zavedamo, na to smo ponosni moramo si biti pa poleg tega svesti odgovornosti pred ljudstvom in državo, odgovornosti napram bodočim rodovom, katerim moramo izročiti tako po liniji produkcije, kakor prodaje povsem zavarovano hmeljarstvo.

Kakor v vsem javnem življenju se poraja tudi v hmeljarstvu novi duh. S tem nikakor nočemo reči, da se ne spominjamo s hvaležnostjo vseh pionirjev in širiteljev novih zamisli, ki so kot pridelovalci, raziskovalci in organizatorji zares delali na izboljšanju hmeljarstva. Niso bili oni krivi, če jim ni uspelo na osnovi ugotovljenih pridelovalnih stroškov vplivati na postavitev cen in usmeritev prodaje. Ni bila krivda na njih, temveč v liberalistično-kapitalističnem stihijem gospodarstvu. Danes pa je važna planska naloga državnega gospodarstva tudi hmeljarstvo, zaščiteno in podprto znanstveno in raziskovalno. Šele zgodovina bo pravično ocenila resnično znanstveno delo sodobnikov v hmeljarstvu. Mi nimamo do tega pravičnega odnosa, potrebnega za pregled cele razvojne dobe.

Zavedajoč se svojih dolžnosti, moramo vse svoje sile postaviti na trdno podlago. Nemogoče se je gnati za veliko stvar, če nimamo za njo trdnega izhodišča. To se tiče vseh organizacij hmeljarstva: združenja, zadruga in javne oznamovalnice. Zadruga mora kot podjetje imeti dobro organizirano, izdelano in prožno vodeno knjigovodstvo. Vsak član mora imeti možnost, da se prepriča, če je v knjigovodstvu zadruga vse jasno in če ni tam kaj »zameglenega«. To bo naša prva skrb. Gre tu za mnogo, za denar hmeljarjev; v gospodarjenju z njim ne sme biti nejasnosti.

Združenju hmeljarjev je postavljena največja naloga: da si ohrani v okviru Združenja češkoslovaških poljedelcev svojo avtonomijo (neodvisnost). To je v prospeh razvoja in planiranja neobhodno potrebno. Nemogoče si je predstaviti, da bi z našo tako specifično (posebnostno) proizvodnjo razpolagal nekdo, ki mu nedostaja vsake osnove za to. Sicer pa želimo povezanost z zvezo, s to vsedrjavno organizacijo, ker nam bo le-ta v svoji moči najbolje zagotovila ohranitev naših kmečkih teženj.

Javna oznamovalnica, ki posluje na osnovi provenienčnega zakona, mora biti stražar kakovosti našega hmelja. Z izboljšanjem kakovosti si bomo zagotovili tržišča. Pripravljeni moramo biti na konkurenco z razvijajočo se mednarodno trgovino in se ji zoperstaviti zlasti, ko imamo znake, da ta boj nikakor ne bo dostojen.

To so v glavnih obrisih naše naloge. Iz njih nastajajo nadaljnje drobne, ki jih je treba takoj in na različne načine rešiti. Našo javnost bomo o vsem obveščali, pa čeprav bomo stali pod kontrolo vseh, kateri imajo za to

Pozivamo vse hmeljarje, naj vsi opršijo vse svoje nasade — tudi prvoletne — ko dosežejo višino enega metra z 1-odstotnim bakrenim apnom, odnosno 1-odstotno galično apneno brozgo. Zlasti v letošnjem letu, ko so rose dežja pogoste, je nevarnost nastopa peronospore prav verjetna. Zato ne odlašajte pršenja, da se na jesen ne boste kesali, ko bo že prepozno.

vso pravico. Vsi, ki smo postavljeni kot upravniki hmeljarskih organizacij, moramo predati izvoljenim odbornikom organizacije v takšnem stanju, ki bi ne dalo pridelovalcem možnosti za kritiko, da je bilo kaj opuščeno ali do kraja oškodovano. Sedaj po februarjem preventivnem trenju republike bo prijetneje delati, ker je za vedno proč tisto, kar je ležalo na našem življenju kot temni mrak. Prepričan sem, da si bomo pogledali brez zadrege iz oči v oči in bomo složno delali na skupni nalogi: izboljšati hmeljarstvo in zagotoviti pogoje za uspevanje v bodočnosti.

Tudi uši so lahko nevarne

Že nekajkrat so nam uši znatno pokvarile tako kakovost pridelka, kakor ga tudi v znatni meri zmanjšale. Tudi letos se že opaža nalet krilatih zelenkastih mešic zlasti ob gozdovih, sadovnjakih in živih mejah. To pa zato, ker prezimi ta golazen na raznem grmovju, drevju in zeliščih, od koder se seli v drugi polovici maja na sočno hmeljsko listje. Po končanem naletu ni več opaziti krilatih uši, pač pa je listje vse polno nekrilate ušje zalege, ki bo v primeru trajajočega suhega vremena prav nevarna in bo utegnila resno ogrožati naše nasade. Prizadeti hmeljarji se mnogokje ne zavedajo prav velike nevarnosti, toda kdor bo svoj hmelj kar mirno prepustil ušem, ga ne bo dosti pridelal. Zato je treba na vsak način pričeti zatirati uši. Najugodnejši čas za to je tedaj, ko krilate uši izginejo in se ni bati novega naleta.

Najenostavnejše in tudi najcenejše sredstvo proti ušem je tobačni izvleček, ki ga razredčimo 1 kg na 100 litrov vode in pridamo še 2 kg mazovega mila. Še bolje pa se kot dodatek namesto mazovega mila, ki ga je danes težko dobiti, obnese pol litra svežega mleka, kar je tudi ceneje kot mazovo milo. Treba je močno orositi in omočiti liste in zlasti konce poganjkov, kjer se skriva v še zgrnjenih listih največ golazni. V vročih opoldanskih urah, ko sonce najbolj pripeka, ne smemo škropiti z nobenim škropivom, temveč le zjutraj in proti večeru, čez dan pa le ob oblačnih dneh. Za pripravo škropiva je vedno bolje vzeti vodo iz potokov, ki je mehkejša in tudi toplejša kakor iz vodnjakov. Če pa moramo rabiti vodo iz vodnjakov, jo pustimo prej v kadi stati na soncu.

Kjer so se pojavile uši v večjem obsegu, jih je treba začeti takoj zatirati, da si tako ohranimo kakovost in množino pridelka. Zadnji čas za škropljenje proti ušem je tedaj, ko postanejo listi na zgornjih straneh z lakom prevlečeni. Ta prevlaka nastaja od iztrebkov in kože uši, ki sedijo pod višjimi listi. Na to prevlako se pogosto naselijo razne bakterije, ki povzročajo sajavo listja, da postane povsem črna. Tedaj je vsako škropljenje že prepozno, ker rastlina preneha rasti.

Štiri so med rastjo glavni sovražniki kakovostnega pridelka:

1. divji hmelj,
2. peronospora,
3. uši in
4. rdeči pajek.

Vsem tem more priti v okom le tisti hmeljar, ki pazljivo čita svoje glasilo in se točno ravna po preizkušenih navodilih v njem.

Vsi v borbo proti divjemu hmelju

Ko je izšla lani uredba o obveznem iztrebljevanju divjega hmelja in podivjanega hmelja, smo jo pozdravili v našem listu z naslednjimi besedami: S tem ukrepom je naša ljudska oblast pokazala, da ne le ve za naše hmeljarske težave, temveč jih tudi s krepko roko odstranja. Na širokih ljudskih množicah in množičnih organizacijah pa leži sedaj odgovornost za naglo in točno izvedbo te uredbe. Vsi na delo za iztrebljenje divjega in podivjanega hmelja!

Ta uredba nam predpisuje, da morajo vsi lastniki, posestniki, uživlaci in zakupniki državnih, združnih in zasebnih zemljišč v okrajih Celje-mesto, Celje-okolica, Mozirje, Prevalje in v območjih KLOjev Motnik in Špitalič v OLO Kamnik vsako leto najkasneje do konca maja na vseh teh zemljiščih iztrebiti vse rastline divjega in podivjanega hmelja s štorom in koreninami vred.

Kot zemljišče je razumeti poleg obdelovalne zemlje zlasti tudi gozdove, goščave, obrežja rek in potokov, pašnike in vse predele, kjer raste divji ali podivjani hmelj.

Kdor prekrši predpise te uredbe, bo kaznovan z odvzemom prostosti ali s prisilnim delom brez odvzema prostosti do 3 mesecev ali z denarno kaznijo od 50 do 500 din. Poleg izrečene kazni se odredi, da se divji in podivjani hmelj iztrebi na njegove stroške.

Izvajanje te uredbe bodo nadzirali Krajevni ljudski odbori s sodelovanjem organov Hmeljne komisije za Slovenijo v Žalcu.

Naša dolžnost je, da pogledamo okoli nas po hmeljskem okolišu in ugotovimo, če smo izpolnili nalogo, ki nam jo nalaga uredba; če je pa nismo, pa je naša pravica in dolžnost, da poiščemo krivca in ga tiramo na odgovor.

Eno je treba pribiti: **Zelo malo smo storili pri zatiranju divjega hmelja.** Kakor bele vrane so redki tisti posamezni hmeljarji, ki so izkopali tega škodljivca iz živih mej ob svoji zemlji, do kakšne množestvene akcije pa kar nikjer ni prišlo, kot je mogla ugotoviti to Hmeljna komisija za Slovenijo. Teh nevednosti so krivi sami hmeljarji, saj sede v vseh KLOjih in molče, namesto da bi opozorili člane nehmeljarske na predpise in važnost te uredbe. Tisti časi avstrijske sužnosti in jugoslovanskega kraljevskega žandarstva, ko je »becirkshauptman« od nosno sreski načelnik z ukazi in zapori vladal, so za vedno minili. Danes skrbe za izvedbo uredb široke ljudske množice same. Treba pa je prav pristopiti k stvari in usmeriti njih delo. Kazenski ukrepi za neizpolnitev nalog pa so mišljeni le za tiste redke posameznike, ki hočejo plavati proti toku ljudskih množic ali pa iz malomarnosti opustijo po uredbi si postavljene dolžnosti.

Tega poslednjega so bile krive preteklo leto mnoge uprave KLOjev, ker kljub jasno v našem listu obrazloženi važnosti zatiranje divjega hmelja niso smatrali za potrebno, da bi vsaj poizkusili ustreči uredbi.

Da ne bo kakršnih koli izgovorov, pojasnujemo, zakaj je uredba o iztrebljevanju divjega hmelja tako važna. Divji in podivjani hmelj nudita idealno zatočišče klicam peronospor v vlažnih skrivališčih živih mej in grmovja. Tam varno prezimujejo zimski trosi te nevarne bolezni in čakajo čez leto na ugoden trenutek, da se razpasejo po hmeljiščih in povročijo hmeljarjem milijonsko škodo, ljudsko skupnost pa opeharijo za prepotrebne tuje devize. Drugo nič manjšo škodo pa povzročajo moške rastline divjega hmelja s tem, da oplodijo žlahtni hmelj v hmeljiščih in kvarijo tako kakovost in s tem združeno ceno našega odličnega blaga v škodo hmeljarja in ljudske skupnosti.

Že se košatijo po grmovju bujne rastline divjega hmelja in je sedaj zadnji čas, da ga pričnemo načrtno zatirati. **Dolžnost KLO-jev pa je, da v skladu z uredbo takoj pristopijo k tej nadvse važni akciji, potem ko so si zagotovili sodelovanje množičnih organizacij in šolske mladine.**

† Doc. dr. ing. Karel Osvald

V Žalcu je umrl 19. aprila 1948 predstojnik državne poizkusne postaje za hmelj doc. dr. ing. Karel Osvald v 48. letu starosti. Vse svoje sile in znanje je posvetil češkemu hmeljarstvu in s tem mnogo koristil splošnemu dvigu hmeljarstva. Da zviša donos in zlasti utrdi njegovo stalnost, je pokojnik izvedel obširno in vestno selekcijo Semšovega červenaka. Danes že razmnožujejo te selekcionirane sorte, sad 27letnega dela. Deset knjig in knjižic o različnih važnih vrpašanjih za napredek hmeljarstva poleg številnih strokovnih člankov je ostalo kot tiskan spomenik za neutrudljivim znanstvenikom svetovnega slovesa. Nele češki hmeljarji temveč hmeljarji vsega sveta so mu zapisali na nagrobnik: **Bil je zaslužen za hmeljarstvo.**

Kako v Angliji hmeljarijo?

Pri izraziti industrijski rastlini, kakor je hmelj, je važno, da poznamo tudi načine gojitve hmelja v drugih hmeljskih okoliših. Danes prinašamo nekaj izvlečkov iz angleške razprave »Problemi in praksa hmeljarstva«.

RAZMNOŽITEV

V tej zemlji (Angliji) se hmelj skoraj izključno razmnoži s pomočjo odebelelih osnov poslednje sezone trte, ki se rabijo kot sadike. Dobro razvijanje le-teh je v praksi zagotovljeno s tem, da se za časa poletja rastline visoko osipajo. Ko se spomladi obrezujejo trte, se izberejo sadike in se presadijo v matičnjak (kakor pri vinski trti) za dobo enega leta, da bi dobili sadeže ali vkoreninjene sadeže, ki se pozneje zopet presadijo v hmeljišče. Sicer obstojajo predsodki proti tej praksi sadežev, gojenih v matičnjaku za bodoče leto verjetno, ker se tam nahajajo še skrite stare korenine. Toda če so sadike pazljivo obrezane, če so močne in, če so oddeljene pred presaditvijo, dajo v naslednjem letu dobre sadeže. Pri starem načinu so se rastline v matičnjaku razbohotale nad zemljo, ali se sedaj svetuje, naj se uporabijo neke opore kakor nizke žičnice ali pa preklje, ker se samo na ta način lahko nadzorujejo bolezni, peronospora, plesen in uši.

Dasi je v tej zemlji uporaba sadik od osnove trt običajen način, se v Ameriki večinoma rabijo poganjki »runners« (grebenice). Umetni poganjki se dobivajo, če se odvisne trte položijo. Poganjki se režejo z enim očesom ter se sadijo v matičnjaku. Polaganje trte je dober način, da se od majhne količine trt dobe naglo razmnožene rastline. Z uspehom je bil ta način uporabljen v East Mallingu. Po zahtevi za naglim množenjem novih in boleznih čistih obstoječih tržnih sort, je potreba po marljivem razmnoževanju očitna. Poizkusi raznih metod se bodo vršili v skorajšnji bodočnosti. Zdi se, da polaganje trte obeta največjega uspeha pod poljskimi pogoji. Ali C. R. Baley dokazuje, da se nekatere nove sorte lahko razmnožijo s pomočjo odvisnih mladik, ki se spomladi pojavljajo na štorih, kakor tudi s pomočjo majhnih stranskih poganjkov z rastnimi hormoni. Prikladnost teh metod za tržne sorte zahteva še potrditve.

Z raziskovanjem novih načinov razmnožitve je tudi zaželeno videti, če se lahko izboljšajo že obstoječi načini. Pod pogoji v East Mallingu iznaša izguba pri saditvi sadik v matičnjak navadno 20 do 30 odst. V seziji 1942 leta so sadike treh sort pred saditvijo bile oskrbljene z **materijo za rast**, ki naj pospeši vkoreninjenje. Te sorte so različno odgovarjale na ta postopek in v dveh primerih je vkoreninjenje bilo nekaj pospešeno, v tretjem primeru pa celo zmanjšano. Ta poizkus razmnožitve kakor drugi zahtevajo ponavljanje v naslednjih letih zaradi možne važnosti sezonskega vpliva.

S stališča, da se zaustavlja širjenje gotovih bolezni vse vrpašanje razmnožitve zahteva, da se zelo skrbno na novo preizkuša.

(Dalje prihodajič)

Osnove za izbor hmelja po pivovarnarjih

(Iz predavanja Edvarda H. Vogla, upravnika Komiteja za industrijske odnose zveze pivovarnarjev Amerike na 2. hmeljarskem zasedanju v San Franciscu 20. februarja 1948.)

Leta 1808 so kmetje v osrednjem delu države New York zasadili prva hmeljišča (grofija Madison). Takrat so smatrali, da je 3 orale veliko hmeljišče že veliko. Hmeljarska industrija se je nato razširila skoraj v vse grofije države New York, čeprav je ostal glavni del produkcije še vedno osredotočen v petih ali šestih grofijah osrednjega dela New York. Statistika grofije Onoida iz leta 1865 kaže, da je bilo samo v tej grofiji pridelanega 1,265.000 funtov hmelja. V letu 1889 vidimo, da je bilo v državi New York zasajeno s hmeljem več kot 9.200 ha površine.

Gojenje hmelja se je postopoma pomikalo proti zapadni Massachusetts in Connecticut, proti severni Pensilvaniji in Ohio, proti Michigan in državi Wisconsin, kar je na prelomu stoletja že grozilo konkurirati hmeljarski produkciji v državi New York. Ker je bila kvaliteta hmelja iz teh držav visoko cenjena pri pivovarnarjih, je vprašanje boleznin in škodljivcev dajalo prednost gojitvi hmelja v predelu pacifične obale.

Danes je praktično celotna hmeljska produkcija v USA v vaših rokah. Upam, da hmeljski okoliši na zapadni obali ne bodo prenehali. Ne pričakujem, da boste zemljepisno migrirali na večje razdalje zaradi reševanja obstoječih problemov. Želimo Vam pomagati pri teh problemih in kar je najbolj važno, želimo uspešno hmeljsko industrijo. Soglašamo s prepričanjem, da se mora hmeljska industrija čvrsto stabilizirati tam, kjer je danes.

V zvezi s splošnim programom za raziskave, prvotno namenjenemu razvitju novih vrst, ki bi bile odporne napram boleznin, bi svetoval previdnost v tem pravcu, da se ne bi zgodilo, da bi dobljeni rezultat našel »rep, ki maha s psom«. Kakor je proti boleznin odporna vrsta zelo važna, ima zelo malo opraviti s kvaliteto. Za pivovaritelja je to predvsem problem producenta.

Prede bi komentirali uporabo hmelja, izvoz in uvoz, je boljše, da najprej govorimo o svrhi, ki ji je hmelj namenjen in kako pivovarnar ugotavlja kvaliteto, kajti kvaliteta je osnova vseh vaših problemov. Seveda ne morem govoriti v imenu vseh »kuharjev«, odnosno vseh odjemalcev, v eni stvari pa sem si na jasnem, da pomeni dober osnoven material vse v pivovarništvu. Če ima blago dobro armo, je ostalo delo lahko. Če je pa armo slaba, se sploh ne izplača pričakovati niti približno zadovoljiv rezultat. Uporaba hmelja pri pivu služi istemu namenu kot jo imajo začimbe pri jedi. Armo vpliva na dožemanje skoraj vsega, kar pride preko ustnic, pa naj bo to hrana, pijača, tobak, zdravilo ali pa zobna pasta. Rajši imamo ugodno od manj ugodnega in je čisto jasno, da bomo to tudi rajši uporabljali. Trgovsko to znači večjo prodajo napram konkurentu, pri istih človeških potrebah, kljub temu, da so cene in privlačnost ista.

Hmelj lahko uvrstimo med začimbene faktorje, kot so na primer sol, sladkor, dišave itd., kajti namen dišav, posebno pa zeljišč je, da povzročijo prijeten grenek okus. Hmelj ima armo, ki daje pivu ugoden okus pri pitju.

Pivovarnar ocenjuje hmelj po okusu in barvi piva, ki ga je z dotičnim hmeljem zvaril. Ker se v praksi ne izplača delati poskusnih varenj iz vsake pošiljke hmelja, uporablja indirektno načine, do katerih je prišel v svoji praksi. Praksa ga je naučila: če ima hmelj določen izgled, določen duh itd., bo iz tega hmelja varil pivo, ki bo imelo svojo določeno armo. Od časa do časa uporabljaja tudi kemične analize kot vodnika.

Fizično ali ročno bonitiranje hmelja je edini način, da se oddvoji hmelj, pri katerem je armo pokvarjena zaradi boleznin, odnosno slabega spravila. To je tudi edini način selekcioniranja hmelja, ki bo najbolje odgovarjal zaželenemu pivu. Izkustvo in znanje sta primerna rekvizita, potrebna pri določanju hmelja, ki bo najbolj odgovarjal raznim vrstam piva. Sledeče točke pridejo v poštev pri bonitiranju hmelja:

1. Barva naj bo zelenkasto-rumena ali rumenkasto-zelena. Hmelj mora imeti svilen lesk.

2. Hmelj mora delovati kot vzmet pri pritisku z roko. Pomanjkanje elastičnosti pomeni preveč ali premalo vlage.

3. Storžki in vretena ne smejo biti prevelika in pregroba. Velike oblike ima v splošnem grob hmelj, medtem ko ima fin hmelj majhne, kompaktne storžke. Oblika hmelja naj bo rajše okroglasta, kot pa preveč podolgovata. Vretence mora biti tanko s členki, ki so tesno in pod ozkim kotom drug poleg drugega.

4. Hmelj mora pokazati veliko količino lupulina in limonasto rumene barve. Lupulin mora biti oljnat in lepljiv.

5. Ne sme biti poškodovan, odnosno ne sme kazati znakov boleznin ali poškodb od škodljivcev in sme imeti samo majhen odstotek zdrobljenih storžkov.

6. Količina semena, listja in pecljev ne sme biti velika.

7. Če drgnemo hmelj, vidimo z ene strani razliko med svilenim sijajem finega hmelja in pa grobo strukturo slabših vrst. Z druge strani pa se z drgnjenjem določa izredno važna armo pri hmelju. Armo mora imeti »tipičen« hmeljski vonj in mora biti prijetna.

(Dalje prihodnjič)

ZADNJI POZIV

Hmeljna komisija za Slovenijo v Žalcu poziva vse zamudnike naj n e m u d n o , skrajno pa do 5. junija 1948, izpolnijo statistične liste, KLO-je pa prosi, naj ne odlagajo odpošiljatve le-teh. Kdor ne bo oddal statističnega lista, ne bo upoštevan pri dodelitvi premoga.

VAŽNO OPOZORILO!

Zaradi inventure bodo od 28. junija do vključno 3. julija 1948 zaprta vsa naša skladišča. Zato se naj hmeljarji pravočasno preskrbijo z obrambnimi sredstvi proti boleznin in škodljivcem (z bakrenim apnom, galico, tobačnim izvlečkom itd.).

POPRAVILA SUŠILNIC

Pozivamo vse Hmeljarske odseke, naj popišejo pri v sušilnicah. Pri ceveh naj navedejo dolžino in prevesh hmeljarjih vsa potrebna popravila cevi in mrež mer, pri mrežah pa velikost v kvadratnih metrih ter pošljejo te podatke do 15. junija t. l. Hmeljarski zadruzi v Žalec.

H M E L J A R J I

Tovarna »ZORKA«, Šabac, zopet izdeluje dobro znano

BAKRENO APNO

in ga morete kupiti v poljubni količini. Cena je zelo ugodna. Uporabljajte bakreno apno, ker je sigurno in najbolj praktično zaščitno sredstvo proti peronospori.

Naročila na najmanjšo količino 100 kg sprejema: GENERALNA DIREKCIJA ZVEZNE KEMIČNE INDUSTRIJE, Predstavništvo, Ljubljana, Tyrševa c. 63.

ŠESTKVADRATNA HMELJSKA SUŠILNICA

z dolgimi cevmi in hmeljski koši naprodaj. Naslov: Franc Bart, posestnik, Vič, pošta Dravograd.